

การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19
A USE OF GOOD GOVERNANCE PRINCIPLES IN SCHOOL
MANAGEMENT OF SRIBOONRUANG WITTAYAKARN
SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 19

¹ปิยนัฐ ทังจันทร์แดง

¹Phiyanut Tungjundang

มหาวิทยาลัยราชธานี, ประเทศไทย

Ratchathani University, Thailand.

¹iarmjobs@gmail.com

Received May 10, 2021; Revised July 12, 2021; Accepted August 25, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ: 1) เพื่อทราบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19; 2) เพื่อพัฒนาและนำเสนอการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร และครู โรงเรียน ศรีบุญเรืองวิทยาคาร จำนวน 121 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการใช้ หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า 1) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัด สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยจากมาก ไปน้อย ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม

¹ นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยราชธานี

และหลักความ โปร่งใส 2) แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงาน โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ในด้าน ต่างๆ ดังนี้ ด้านหลักนิติธรรม ควรส่งเสริมให้มีความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ มี มาตรการลงโทษผู้ที่กระทำผิดวินัย และให้ความดีความชอบแก่ผู้ที่ประพฤติดี ด้านหลัก คุณธรรม ควรจัดอบรมปีละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความตระหนักให้เกิดการทำงานด้วยความ ซื่อสัตย์สุจริต ด้านหลักความโปร่งใส ควรแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการบริหารงาน มี การเผยแพร่ข่าวสารสู่สาธารณะชนอย่างสม่ำเสมอ ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีการ รับผิดชอบผลจากการกระทำของตนเอง ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ วางแผน และปฏิบัติงานร่วมกัน ด้านหลักความ คุ่มค่า ควรใช้ทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด ให้ยึดหลักความต้องการของ นักเรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : หลักธรรมาภิบาล; โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร; หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

Abstract

The objectives of this research included: 1) to examine the level of the use of good governance principles in school management of Sriboonruang Wittayakarn School under the Secondary Educational Service Area Office 19; 2) to develop and propose the use of good governance principles in school management of Sriboonruang Wittayakarn School under the Secondary Educational Service Area Office 19. The research population was 121 school personnel including school administrators and teachers of Sriboonruang Wittayakarn School. The research instrument was a questionnaire of the use of good governance principles in school management of Sriboonruang Wittayakarn School under the Secondary Educational Service Area Office 19. Statistics used for data analysis were frequency, percentage, means and standard deviation. The results of this research were as follows: 1) The overall use of good governance principles in the school management of Sriboonruang Wittayakarn School under the Secondary Educational Service Area Office 19 was at a high level and could be chronologically ranked from the highest to the lowest means by the following principles: worthiness; merit, accountability, participation, rule of law and transparency 2) The guidelines for developing the use of good governance principles in school management of Sriboonruang Wittayakarn School under the Secondary Educational Service Area Office 19 included the following principles. In the rule of law aspect, there should be an enhancement in the areas of law, regulations, code of conduct, punishment for the violators and rewards for the well-conducted. In merit aspect, there should be an annual training for building awareness in working with

honesty. In transparency aspect, a management auditing board should be appointed and the public should be regularly informed on related information. In accountability aspect, the personnel should be responsible for their own action. In participation aspect, all related parties should commonly participate in determining vision, planning and operation. In worthiness aspect, all resources must be ultimately utilized and focused on the needs of students.

Keywords : Good Governance Principles; Sriboonruang Wittayakarn School; Good Governance Principles in Management

บทนำ

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในปัจจุบันได้ส่งผลกระทบต่อทุกภาคส่วนของสังคม สาเหตุสำคัญเกิดจากการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์การทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพ ซึ่งแยกพิจารณาได้ ดังนี้ 1) การขาดกลไกและกฎเกณฑ์ที่ดีพอในการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคม 2) ความถดถอยของกลุ่มข้าราชการ นักวิชาการ 3) ระบบการตัดสินใจ และการบริหารจัดการทั้งของภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชนมีลักษณะขาดความโปร่งใส 4) ประชาชนขาดข้อมูลข่าวสาร 5) ปัญหาที่เกิดจากการทุจริตประพฤติมิชอบทั้งภาครัฐและเอกชนเกิดขึ้นอย่างกว้างขวาง (จรัส อติวิธานารณ, 2554: 470) ประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้ระบุทิศทางการพัฒนาประเทศว่าจำเป็นต้องมีการบริหารจัดการประเทศเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคมให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบราชการและข้าราชการโดยยึดหลักธรรมาภิบาลพัฒนาระบบกลไกการป้องกันและปราบปรามทุจริตประพฤติมิชอบอย่างมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีโอกาสเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมอย่างเท่าเทียมและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร ควบคุมกำกับปลุกจิตสำนึกค่านิยมประชาธิปไตยและธรรมาภิบาลแก่ประชาชนทุกกลุ่ม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

สำหรับประเทศไทยได้นำแนวคิดเรื่องธรรมาภิบาลมาใช้ในการปฏิรูปการเมือง โดยวางรากฐาน แนวคิดนี้ไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 และรัฐบาล ได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ตั้งแต่วันที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2542 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีขึ้นในระบบต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดหลักบริหารไว้ 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลัก

ความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่า (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
ระบบราชการ. 2555: 9-10)

สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเห็นความสำคัญของหลักธรรมาภิบาล
ดังกล่าว จึงได้มี นโยบายเสริมสร้างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในหน่วยงาน ทุก
ระดับ โดยมีวัตถุประสงค์ให้บุคลากรในทุกระดับเกิดความรู้ ความเข้าใจ ตระหนัก และ
ปรับปรุงระบบ บริหารงานของ หน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่าง
ต่อเนื่องและสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการและการปฏิรูปการศึกษาในระดับ
สถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยงานการจัดการที่แท้จริง (พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ
กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 15)

ด้วยเหตุนี้การบริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีวิสัยทัศน์ มีความรู้
ความสามารถ มีทักษะ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง บริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส เป็น
ธรรม เป็นแบบอย่างที่ดี อันจะส่งผลให้ได้รับความศรัทธาเชื่อถือจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง
และชุมชน ต้องมีสมรรถภาพ ทั้งในด้านคุณธรรมจริยธรรม ความสามารถในการบริหาร
จัดการและความรู้ความเข้าใจแนวทางการ บริหารงานและการจัดการศึกษารวมทั้งต้อง
บริหารงานสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จสมดัง เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่ง
ราชอาณาจักรไทย เพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา
ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับ ผู้อื่นได้
อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรือง
วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19
2. เพื่อพัฒนาและนำเสนอการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญ
เรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือบุคลากรโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 จำนวน 121 คน ประกอบไปด้วย 1)
ผู้บริหาร จำนวน 13 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 2) ครู จำนวน 108 คน ได้แก่ ข้าราชการครู พนักงานราชการ
ครู คุรุอัตราจ้าง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

หลักธรรมาภิบาล 6 ด้าน จากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหาร กิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (2542: 24-25) ประกอบไปด้วย 1) หลักนิติธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักการมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ 6) หลักความคุ้มค่า

3. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร งานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 เป็นแบบสอบถามที่ใช้มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งการวัดออกเป็น 5 ระดับตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541: 167)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

รวบรวมคะแนนจากแบบสอบถามการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนัก งานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 นำไปวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD.) วิเคราะห์เนื้อหา โดยนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผลการวิจัย ดังนี้

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	52	43.98
หญิง	69	56.02
รวม	121	100

อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	6	4.96
24-35 ปี	42	36.36
36-45 ปี	44	34.71
มากกว่า 45 ปี	29	23.97
รวม	121	100
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	83	68.60
สูงกว่าปริญญาตรี	38	31.40
รวม	121	100
ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	0.83
รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	3	2.48
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้	8	6.61
ครู	109	90.08
รวม	121	100

จากตารางที่ 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 69 คน คิดเป็น ร้อยละ 43.98 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 56.02 ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 34.71 รองลงมา มีอายุระหว่าง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 36.36 วุฒิการศึกษาส่วนใหญ่คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 68.60 รองลงมา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 31.40 ตำแหน่งปัจจุบันจำนวนมากที่สุด คือ ครู จำนวน 109 คน คิดเป็นร้อยละ 90.08 รองลงมา คือหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 8 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.61

2. ผลการวิเคราะห์การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนศรีบุญเรือง วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

หลักธรรมาภิบาล	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ
1. หลักนิติธรรม	3.55	0.81	มาก
2. หลักคุณธรรม	3.81	0.86	มาก
3. หลักความโปร่งใส	3.54	0.87	มาก

4. หลักการมีส่วนร่วม	3.56	0.87	มาก
5. หลักความรับผิดชอบ	3.64	0.88	มาก
6. หลักความคุ้มค่า	4.15	0.87	มาก
รวม	3.71	0.86	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารในโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{X} = 3.71, S.D. = 0.86$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ หลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 4.15, S.D. = 0.86$) หลักคุณธรรม ($\bar{X} = 3.81, S.D. = 0.86$) หลักความ รับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.64, S.D. = 0.88$) หลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.56, S.D. = 0.87$) หลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.55, S.D. = 0.81$) และ หลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 3.54, S.D. = 0.87$) ตามลำดับ

3. แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้นำร่างองค์ประกอบที่ได้จากการวิเคราะห์และพัฒนารูปแบบที่เหมาะสม และเป็นไปได้ เป็นรูปแบบที่ผู้วิจัยได้พัฒนาจากข้อมูลทั้งหมด ด้วย วิธีการประเมินในรูปแบบการสัมมนา อิงผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) โดยนำเสนอ ร่างการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารในโรงเรียน ศรีบุญเรืองวิทยาคาร ให้ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาประเด็นด้านความเหมาะสมความเป็นไปได้ ความถูกต้อง และการใช้ประโยชน์ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะการวิพากษ์เพื่อปรับปรุงให้ได้รูปแบบที่เหมาะสม ซึ่งผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนซึ่งผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นเกี่ยวกับร่างการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารในโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร ดังนี้

1. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) โรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร ควรมีการกระจาย อำนาจการตัดสินใจลงสู่ระดับล่าง เพื่อให้มีความรับผิดชอบทุกระดับมีความชัดเจน ควรมีรายงานประจำปี รายการถึงผลการปฏิบัติงานที่มีตัวชี้วัดความสำเร็จ ควรมีระบบตรวจสอบการทำงานทุกอย่างเพื่อให้มั่นใจ วางานที่ดำเนินการนั้นเป็นไปตามแผนการทำงาน และที่สำคัญในบทบาทของผู้บริหารต้องรับผิดชอบต่อการทำงานและผลงานอย่างจริงจัง กระตือรือร้นในการแก้ปัญหาและเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง จะทำให้ผู้ปฏิบัติมีความมั่นใจในผู้บริหารมากขึ้น

2. หลักนิติธรรม (Rule & law and equality) โรงเรียนควรมีการยึดมั่นใน วัตถุประสงค์ ของโรงเรียน ต้องมีความเข้าใจอย่างชัดเจนในวัตถุประสงค์ ประกาศพันธกิจ และวัตถุประสงค์ เพื่อเป็นแนวทางในการ ดำเนินงานให้บุคลากรในองค์กรทราบและเข้าใจ ในหน้าที่ ในกรณีการสับเปลี่ยนหน้าที่ภายในองค์กร ควรมีความยุติธรรม มีข้อกำหนดกติกา

หลักเกณฑ์ที่แน่นอนเป็นธรรม

3. หลักความโปร่งใส (Transparency) การดำเนินงานในองค์กรควรแจ้งให้ผู้ปฏิบัติทราบถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนและผู้ปฏิบัติให้ชัดเจนให้มีความเหมาะสมกับขนาดขององค์กร ไม่มีความซับซ้อน ควรตัดสินใจและวินิจฉัยอย่างโปร่งใส ระบบการสื่อสารที่ดี มีการกระจายข่าวสารเป็นรายสัปดาห์ รายเดือน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติได้ทราบการเคลื่อนไหวขององค์กรได้ทราบถึงหน่วยงานไหนที่จะติดต่อกับงาน รู้ถึงขั้นตอน ของการทำงานเพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงาน

4. หลักความคุ้มค่า (Value for money) การบริหารงานในองค์กรไม่ควรมีขั้นตอนการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น ควรปรับปรุงหน่วยงานที่ซ้ำซ้อนให้ทันสมัย ต่อสถานการณ์ ควรมีการบริหารจัดการ ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าต่อส่วนรวม รมรงค์ให้บุคลากรมีความประหยัดเลือกนำเทคโนโลยี สมัยใหม่มาใช้และพัฒนาบุคลากรในองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บุคลากรเห็นว่าตนเองมีคุณค่าในองค์กร

5. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ควรมีระบบหรือหน่วยงานในการรับฟังความคิดเห็น และการรับเรื่องร้องทุกข์นั้น ควรมีบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วม ไม่ว่าจะมีส่วนร่วมในการรับฟัง เสนอแนะหรือตัดสินใจเพื่อบุคลากรจะมั่นใจว่าเรื่องราว จะมีการตัดสินใจอย่างโปร่งใส และขณะเดียวกันควรสนับสนุน ให้หน่วยงานมีส่วนร่วมในการบริหารงานในองค์กรด้วย

6. หลักคุณธรรม (Ethics) ควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ยึดมั่นในสิ่งที่ ถูกต้อง ดีงาม สนับสนุน ให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยันทำงาน มีความอดทน มีระเบียบวินัย ในกรณีมีบุคลากรประพฤติตนดี มีคุณธรรมควรให้กำลังใจส่งเสริมเป็น รางวัลในการประพฤติตนนั้น เพื่อความภาคภูมิใจให้กับบุคลากร และในทางกลับกันถ้าบุคลากรมีความประพฤติไม่ดีก็ควรลงโทษตามระเบียบวินัยเช่นกัน

อภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารในโรงเรียนศรีบุญเรือง วิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาเป็นสถานศึกษาที่มุ่งมั่นจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มีคุณธรรม ครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบการบริหาร งานแบบมีส่วนร่วม

ของภาคีเครือข่ายทั้งในและนอกสถานศึกษา บริหารจัดการแบบมี ส่วนร่วมกระจายอำนาจ ขยายโอกาสทางการศึกษา พัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณธรรม นำความรู้และน้อมนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติและสืบสาน วัฒนธรรมไทย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิมชัย สมท่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 19 ผลการศึกษา พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนบ้านกุดนาหั่วได้นำหลักธรรมาภิบาล มาใช้ในการบริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของธรรณชัย รัตน์ไตรแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง ประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า โรงเรียนในจังหวัด นครสวรรค์มีการบริหารตามหลัก ธรรมาภิบาลในภาพรวม อยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร เป็นรายด้าน พบว่า

1.1 ด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยที่มากที่สุด อยู่ในระดับมาก เนื่องจากจากโรงเรียน ให้ความสำคัญ การบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุด การใช้งบประมาณสอดคล้องกับ เป้าหมายในการพัฒนา มีอิสระในการจัดการงบประมาณส่วนที่ตั้งไว้สำหรับสถานศึกษา ตามที่ได้กำหนดวงเงินและมีอิสระ ในการบริหารจัดการเกี่ยวกับพัสดุในส่วนที่อยู่ในการดูแลรับผิดชอบ ยิ่งไปกว่านั้น โรงเรียนศรีบุญเรือง วิทยาคาร เป็นโรงเรียน zero waste ระดับประเทศ จึงมีการกำกับดูแลด้านความคุ้มค่าทุกอย่าง ต่อเนื่องและเป็นระบบ อีกทั้งโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคารมีการบริหารจัดการปรับปรุง พัฒนาอาคารสถานที่ สาธารณูปโภค และสิ่งแวดล้อมทางกายภาพภายในโรงเรียนให้ร่มรื่น สะอาด และไร้มลพิษตาม นโยบายของโรงเรียน สอดคล้องกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นความประหยัด มั่นคง แข็งแรง และสามารถปรับเปลี่ยนเพื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลายและคล่องตัวซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรหมเมศวร์ คำผาบ ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาล ในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ขอนแก่นเขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลใน การบริหารงานของโรงเรียน โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ หลักความคุ้มค่า รองลงมาคือหลักความโปร่งใส ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ หลักนิติธรรม 2) ผลการเปรียบเทียบ ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยภาพรวมและรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอน 3) เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเกี่ยวกับการใช้หลัก ธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน ตามความคิดเห็นของข้าราชการครู

และบุคลากรทาง การศึกษา พบว่าโดยภาพรวมและ รายด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ด้านหลักคุณธรรมอยู่ในระดับมาก รองลงมา ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร เป็นสถานศึกษาที่มุ่งมั่นจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พัฒนาคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคล ที่มีคุณธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของเฉลิมชัย สมท่า ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหาร โดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูปฏิบัติ การสอน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม มีความคิดเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร สถานศึกษา อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักการมีส่วนร่วม ร่วมหลักความคุ้มค่า และหลักความโปร่งใส

1.3 ด้านหลักความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร มีการบริหารจัดการและการให้บริการทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ พัฒนา ระบบประกันคุณภาพ การศึกษาโดยมุ่งเน้นให้มีการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุง สอดคล้องกับ งานวิจัยของพระยุพธนา ชุตทองม้วน ได้ทำการ วิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของ คณะกรรมการบริหารโรงเรียน โปลิเทคนิค ลานนา เชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) พฤติกรรมการใช้หลักธรรมาภิบาลของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม ร่วมด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความคุ้มค่า และด้านคุณธรรม 2) การพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลิเทคนิค ลานนา เชียงใหม่ พบว่าค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ การแก้ปัญหาในโรงเรียนโดยวิธี ประนีประนอมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การ ดำเนินงานให้ชุมชนทราบ

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคารเป็น สถานศึกษาที่มุ่งมั่นจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พัฒนาให้ผู้เรียนเป็นบุคคลที่มี คุณธรรมนำความรู้ตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง บริหารจัด การแบบมีส่วนร่วมกระจายอำนาจ ขยายโอกาส ทางการศึกษา และสืบสานวัฒนธรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปรียากร พิรพัฒน์นันท์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์เขต 1 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า1) ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับได้แก่ หลักการมีส่วนร่วมหลัก

ความรับผิดชอบ และหลักนิติธรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านความโปร่งใส สำหรับครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ใน ระดับมาก ทุกด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดสามลำดับ ได้แก่ หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วมและหลักความคุ้มค่าตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ หลักนิติธรรม 2) ผลการเปรียบเทียบผลการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าครูผู้สอนอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกด้าน

1.5 ด้านหลักนิติธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคารเป็น สถานศึกษาที่มุ่งมั่นจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน ครูและบุคลากร ทางการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนรู้ มีการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสามารถ อินตามูล ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา ขึ้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 5 ผลการวิจัยสรุป ได้ว่า การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่ เขต 5 ผู้บริหารสถานศึกษาได้ใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าในการบริหาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.6 ด้านหลักความโปร่งใสอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะโรงเรียนศรีบุญเรือง วิทยาคารเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเอกสารสื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีเกี่ยวกับการศึกษาให้บริการแก่โรงเรียนในเขตพื้นที่ใกล้เคียงและเป็นสถานที่การจัดอบรมสัมมนา ซึ่งสอดคล้องกับนิกร นวโชติรส ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนใน สังกัดเทศบาลนครขอนแก่นผลการวิจัยพบว่าความคิดเห็นต่อการบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) ของโรงเรียนในสังกัด เทศบาลนครขอนแก่นตามนโยบายคณะผู้บริหาร เทศบาลขอนแก่นพบว่าทั้งผู้บริหารและครูผู้สอนมีความพึงพอใจตรงกันว่าทุกโรงเรียนในสังกัด เทศบาลนครขอนแก่นได้มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากในทุก ๆ องค์ประกอบ โดยภาพรวมพบว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาล ตามหลักคุณธรรม หลักนิติธรรม และหลักความคุ้มค่า มีความพึงพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับมากกว่าองค์ประกอบอื่นๆ และองค์ประกอบด้านหลักความโปร่งใสมีความพึงพอใจในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

2. แนวทางการพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19

2.1 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักนิติธรรม พบว่า ผู้บริหารคณะกรรมการสถานศึกษา ครู และชุมชนระดมความคิดเห็น และร่วมกันวางกรอบแนว

ปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับ ของทุกฝ่าย ควรจัดทำเป็นคู่มือการปฏิบัติราชการของสถานศึกษา ให้คณะครูได้ศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง ในการปฏิบัติราชการ ควรมีการพัฒนาบุคลากรโดยการอบรมให้ความรู้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ ควรมีมาตรการลงโทษผู้กระทำความผิดวินัยอย่างจริงจัง และปูนบำเหน็จความดีความชอบ แก่ผู้ที่กระทำความดี ผู้บริหาร ควรบริหารงานตามระเบียบข้อบังคับอย่างเป็นธรรม และสังคมยอมรับ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ หรือภาคเอกชน การดำเนินกิจการ ต้องเป็นไปตาม ระเบียบระบบ ข้อบังคับ หรือนโยบายที่กำหนดขึ้น จะออกนอกกลุ่มนอกทางหรือกรอบไม่ได้ เพราะกฎระเบียบของสถานศึกษา ก็ถูกกำหนดขึ้นมาเพื่อควบคุมดูแลบุคลากรในสถานศึกษาเช่นเดียวกับองค์กรต่าง ๆ เช่นกัน

2.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักคุณธรรม พบว่า ผู้บริหาร ควร เป็นแบบอย่างด้านการมีคุณธรรม โดยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและชุมชน ผู้บริหารและคณะครูควรได้รับการพัฒนาการ อบรม ด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง ผู้บริหารควร มีความเป็นนามธรรม ปฏิบัติตนต่อคณะครูด้วยความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจแก่ ผู้ปฏิบัติงาน สอดคล้องกับแนวคิดของ ฉลอง มาปรีดา ที่ว่าหลักคุณธรรมเป็นสิ่งที่ทุกคนควรจะมีเป็นอย่างยิ่ง ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใดก็ตาม

2.3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักความโปร่งใส พบว่า ผู้บริหาร ควรมีความซื่อสัตย์ สุจริต ทำงานด้วยความซื่อสัตย์โปร่งใส พร้อมรับการตรวจสอบจาก คณะกรรมการผู้ปกครอง ครูหรือชุมชน ควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ครู และชุมชนเข้ามาร่วมคิดร่วมทำ ร่วมวางแผน ควรมีการแต่งตั้งคณะทำงาน ให้มีผู้รับผิดชอบชัดเจน ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารการปฏิบัติงาน ของโรงเรียนแก่ ชุมชน อย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับแนวคิดของเกรียงไกร เจริญวงศ์ศักดิ์ ที่ว่า เป็นกระบวนการทำงาน กฎเกณฑ์กติกาต่างๆ ที่มีการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ข้อมูลข่าวสาร ต่างๆ ในสังคมควรถ่ายโอนได้อย่างอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูล หรือข่าวสารได้อย่างอิสระ ประชาชนสามารถเข้าถึงและรับทราบข้อมูลหรือข่าวสาร สาธารณะของทางราชการได้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

2.4 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักความรับผิดชอบ พบว่า ควรกล้ารับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง ควรแจ้งภารกิจ ขอบข่ายหน้าที่ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ทุกคนทราบ ตระหนัก มีความสำนึกในหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบ ควรพัฒนาตัวอยู่เสมอเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน ควรสนใจปัญหาของชุมชนและร่วมหาทางแก้ไข สอดคล้องกับแนวคิดของพรรัตน์ แก่นทอง ที่ว่า พยายามทำงานของตนให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี ขยัน ซื่อสัตย์ ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และหน้าที่ของผู้อื่น มีการวางแผนล่วงหน้า นอกจากนี้ยังรับรู้และยอมรับการกระทำของตนเองไม่ว่าผลของการกระทำนั้นจะเป็น อย่างไร

2.5 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ควรเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจน ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและตัดสินใจ คณะกรรมการสถาน ศึกษา ผู้ปกครอง ครูและชุมชน พึงพอใจในการบริหารงานของผู้บริหาร สอดคล้องกับ แนวคิดของ คราค (Clarke) การวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย พบว่า ในประเทศที่ด้อยพัฒนา การปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น การใช้หลักธรรมาภิบาลจะทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

2.6 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานตามหลักความคุ้มค่า พบว่า ควรมีการระดมทรัพยากร ทางการศึกษา แล้วนำมาใช้อย่างประหยัดและเกิดประโยชน์สูงสุด ผู้บริหารและคณะครูควรร่วมกันวางแผนการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ภายในสถานศึกษา ด้วยความประหยัด ควรณรงค์ให้ครูและนักเรียนประหยัดไฟ ประหยัดน้ำ และประหยัด พลังงาน ร่วมกันปลูกต้นไม้ ร่วมกันรักษาและทำความสะอาดสาธารณะสมบัติ ควรมีการ บำรุงรักษาทรัพยากรทางการศึกษาให้คงอยู่ในสภาพเดิม และใช้งานอย่างคุ้มค่า สอดคล้องกับแนวคิดของนพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ที่ว่าผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่บริหารงานต่างๆ มีการกิจทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามากมายจึงต้องคำนึงถึง ความคุ้มค่าหรือผลประโยชน์ ของสถานศึกษาโดยส่วนรวมมาก

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ คือการได้ทราบถึงระดับการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร งานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 19 โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ย จากมากที่สุดไปยังค่าน้อยที่สุด ดังนี้ หลักความคุ้มค่า หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักการมีส่วนร่วม หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส ในส่วนของแนวทางในการพัฒนาหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียนศรีบุญเรืองวิทยาคารนั้น ผู้วิจัยได้นำข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยรายด้านต่ำที่สุดในแต่ละด้านเข้าร่วมปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ทำให้แนวทางดังต่อไปนี้ ด้านความโปร่งใส ควรมีการเข้าถึงข้อมูลและสารสนเทศอย่างเป็นระบบและสามารถเข้าถึงได้ง่าย ด้านหลักการมีส่วนร่วม ควรเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรม โครงการต่างๆ ด้านหลักความรับผิดชอบ ควรมีการจัดประชุมเพื่อชี้แจงเรื่องราวต่างๆ และทำความเข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจของสถานศึกษา ด้านหลักความคุ้มค่า ควรมีการส่งเสริมให้ใช้วัสดุอุปกรณ์ท้องถิ่นในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน ด้านหลักนิติธรรม ควรมีการเปิดโอกาสให้

ทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติร่วมกัน และด้านหลักคุณธรรม ควรใช้หลักคุณธรรมในการประกอบการพิจารณาความดีความชอบ

เอกสารอ้างอิง

- จรัส อติวิธานภรณ์. (2554). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2 สงขลา : เทมการพิมพ์,
- เฉลิมชัย สมท่า, (2547) “บริหารโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู ปฏิบัติการสอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1” บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
- นิกร นวโชติรส, (2550). “การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น” บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปรียากร พิรพัฒน์, (2553). “การบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 1” บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยนครพนม.
- พรหมเมศร์ คำผาบ, (2550). “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาขอนแก่น” บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พระยุทธนา ชุตทองม้วน, (2550). “การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน โปธิเทคนิคลานนา เชียงใหม่” บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546,” ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120, ตอนที่ 62ก (6 กรกฎาคม 2546), 15.
- สามารถ อินตามูล, (2548). “การใช้ธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่เขต 5” บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2555). *หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2554). *ประกาศเรื่องแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11, 26* ตุลาคม พ.ศ.2554.